

Et udfordret forhold mellem embedsværket og journalister

Analysen viser

- 46 % af embedsværket er helt (6 %) eller delvist enige (40 %) i, at de har stor tillid til medierne, mens 27 % er helt (6 %) eller delvist uenige (21 %) i dette.
- Blandt dem, der har kontakt med journalister, er 38 % helt (5 %) eller delvist enige (33 %) i, at samarbejdet er godt, mens 25 % er helt (4 %) eller delvist uenige (21 %).
- 81 % er helt (52 %) eller delvist enige (29 %) i, at alle pressehenvendelser i deres organisation går gennem en presse- eller kommunikationsenhed.
- Blandt dem, der arbejder med aktindsigt, er 60 % helt (30 %) eller delvist enige (30 %) i, at det ofte er udfordrende at behandle aktindsigtsanmodninger fra medierne inden for tidsfristen.
- De kvalitative besvarelser peger på, at flere embedsfolk oplever, at journalister ofte arbejder med en bestemt vinkel, og at aktindsigter ofte bruges til at finde kritiske historier eller skandaler, frem for at nuancere sager. Flere beskriver, at de sjældent har mulighed for at korrigere fejl i mediedækningen, og at deres faglige viden ikke altid bliver efterspurgt.
- Flere respondenter nævner, at håndteringen af presse- og aktindsigtsanmodninger kan tage betydelige ressourcer fra deres arbejde. Nogle oplever, at medierne indsender mange aktindsigtsanmodninger på én gang, hvilket skaber et stort arbejdspress.
- Enkelte respondenter bemærker, at den centraliserede pressehåndtering i kommunikationsafdelingerne har skabt større afstand mellem embedsværket og journalisterne. Flere oplever, at pressehåndteringen gør det sværere for faglige medarbejdere at komme direkte i dialog med journalister, hvilket kan påvirke mediernes dækning.
- En gennemgående oplevelse blandt embedsfolk er, at journalister ofte mangler indsigt i embedsværkets arbejdsforhold. Flere beskriver, at de oplever en skæv forventning til tempoet i sagsbehandling, og at journalister ikke altid har forståelse for de lovgivningsmæssige eller politiske hensyn, der ligger bag en given beslutning. Nogle nævner, at mediernes tilgang kan give indtryk af, at embedsværket dækker over fejl eller tilbageholder oplysninger, selv når de arbejder inden for lovens rammer.

Indhold

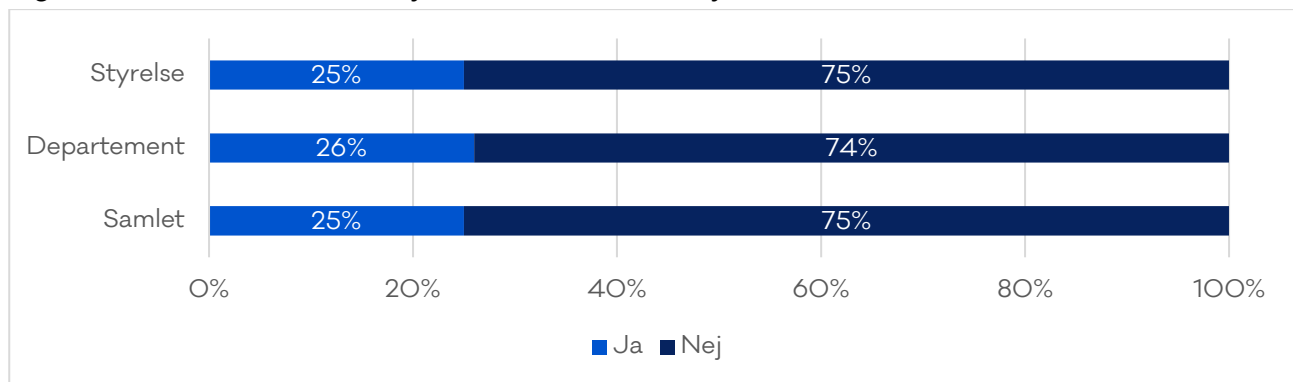
Analysen viser	2
Resultater	4
Hver fjerde i centraladministrationen har kontakt med journalister i deres arbejde	4
Halvdelen i centraladministrationen beskæftiger sig med aktindsigter	4
Langt de fleste i embedsværket svarer, at alle henvendelser fra medier går gennem en pressetjeneste eller kommunikationsenhed	5
Næsten tre ud af fire af de ansatte i departementer, der arbejder med aktindsigt, oplever, at det er udfordrende at behandle aktindsigtsanmodninger fra medierne inden for tidsfristen	6
Næsten halvdelen af de ansatte i centraladministrationen har stor tillid til medierne	7
Hver fjerde ansatte i embedsværket, der har kontakt med journalister, oplever ikke, at samarbejdet mellem embedsfolk og journalister er godt	8
Næsten hver fjerde embedsperson, som arbejder med aktindsigter, er uenige i, at samarbejdet mellem embedsfolk og journalister er godt	9
Kvalitativ analyse af åbne besvarelser om samarbejdet mellem embedsværket og journalister	10
1. Mistillid mellem embedsværket og journalister	10
2. Sensationsjournalistik og skarpe vinklinger	10
3. Manglende forståelse for embedsværkets arbejdsbetingelser	11
4. Aktindsigter som et arbejdsbyrdeproblem	11
5. Manglende mulighed for at rette fejl og misforståelser	11
6. Begrænset kontakt mellem journalister og embedsfolk	12
7. Oplevet mangel på indsigt i tekniske fagområder	12
Metode	13

Resultater

Hver fjerde i centraladministrationen har kontakt med journalister i deres arbejde

Figur 1 viser, hvor stor en andel af medarbejdere i departementer og styrelser, der har kontakt med journalister i deres arbejde. Samlet set svarer 25 % af respondenterne, at de har kontakt med journalister, mens 75 % svarer nej. Der er ingen signifikant forskel i andelen, der har kontakt med journalister, mellem departementer og styrelser.

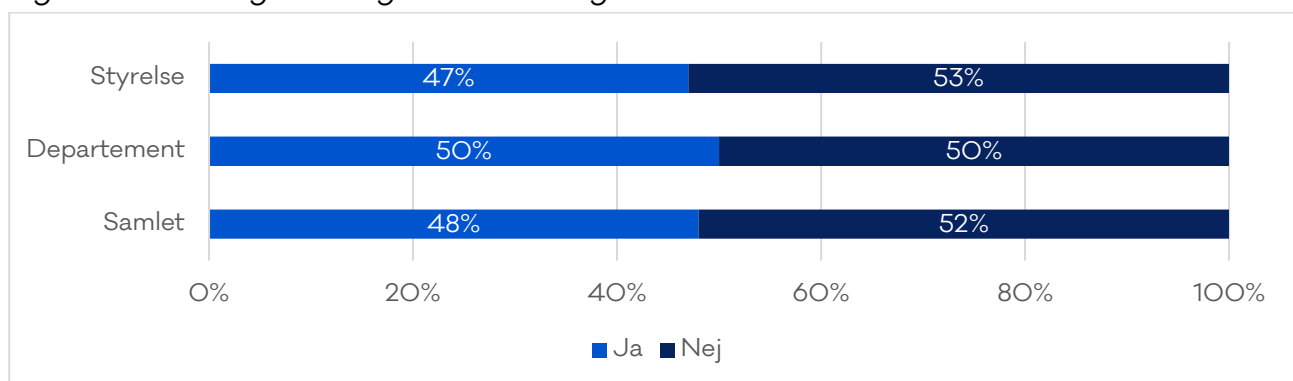
Figur 1: Har du kontakt med journalister i dit arbejde?

Halvdelen i centraladministrationen beskæftiger sig med aktindsigt

Figur 2 viser, hvor stor en andel af medarbejdere i departementer og styrelser, der beskæftiger sig med aktindsigt i deres arbejde. Samlet set angiver 48 % af respondenterne, at de arbejder med aktindsigt, mens 52 % ikke gør det. Der er ingen signifikant forskel i andelen, der arbejder med aktindsigt, mellem departementer og styrelser.

Figur 2: Beskæftiger du dig med aktindsigt?

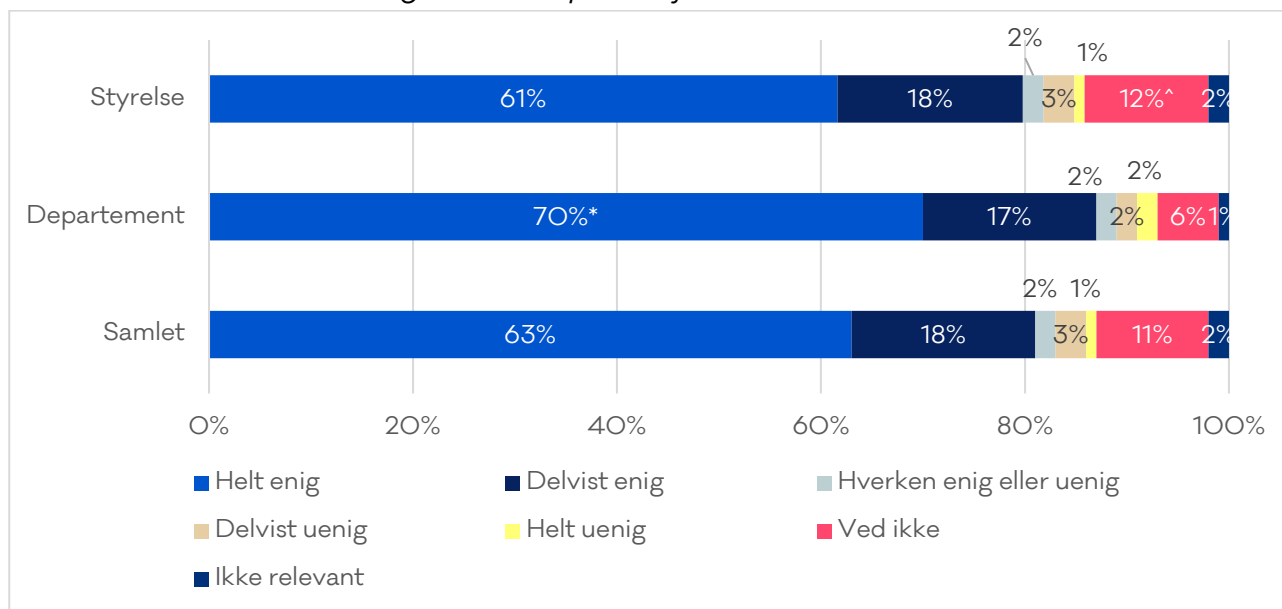
Langt de fleste i embedsværket svarer, at alle henvendelser fra medier går gennem en pressetjeneste eller kommunikationsenhed

Figur 3 viser, hvordan embedsværket vurderer, om alle medieenhenvendelser i deres organisation går gennem en pressetjeneste eller kommunikationsenhed. Svarene er opdelt på styrelser, departementer og samlet.

Samlet set svarer 81 %, at de er helt enige (63 %) eller delvist enige (18 %) i, at alle medieenhenvendelser går gennem en pressetjeneste i deres organisation. Kun en lille andel er uenige - 3 % er delvist uenige, og 1 % er helt uenig, mens 11 % svarer "ved ikke."

Der er forskelle mellem departementer og styrelser. I departementerne svarer 87 %, at de er helt enige (70 %) eller delvist enige (17 %), hvilket er signifikant højere end i styrelserne, hvor 79 % er helt enige (61 %) eller delvist enige (18 %). Andelen, der svarer "ved ikke," er højere i styrelserne (12 %) end i departementerne (6 %).

Figur 3: Hvor enig/uenig er du i følgende udsagn: - I min organisation går alle henvendelser fra medierne gennem en pressetjeneste/kommunikationsenhed

Note: *Signifikant højere end styrelse, ^Signifikant højere end departement.

Næsten tre ud af fire af de ansatte i departementer, der arbejder med aktindsigt, oplever, at det er udfordrende at behandle aktindsigtsanmodninger fra medierne inden for tidsfristen

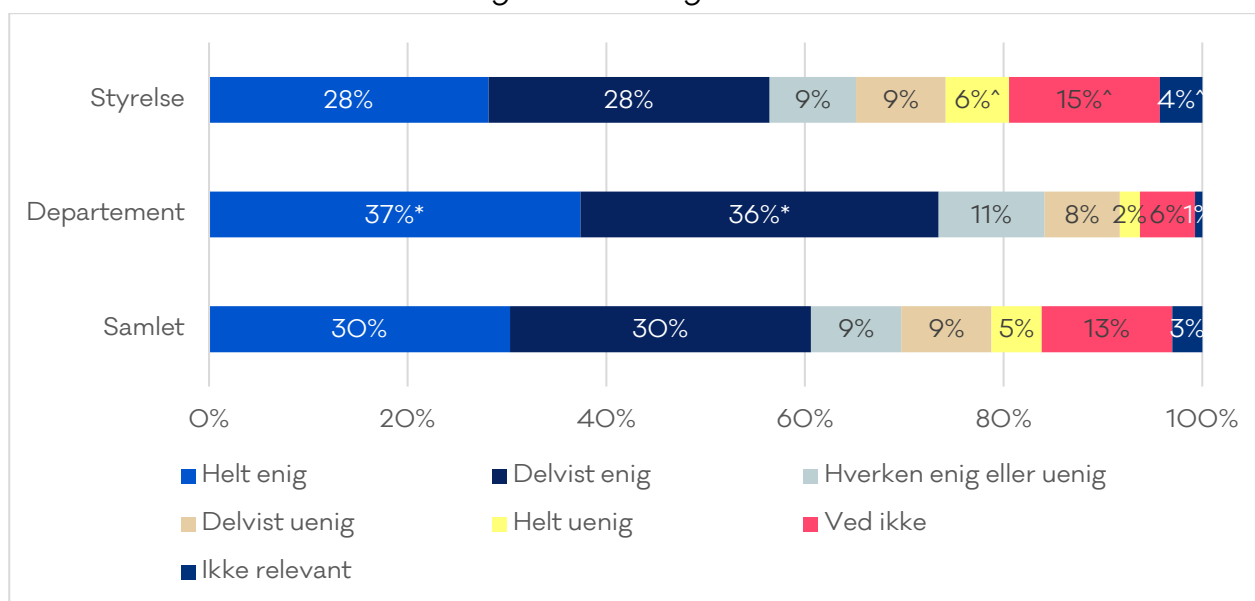
Figur 4 viser embedsfolks vurdering af, hvorvidt det ofte er udfordrende at behandle aktindsigtsanmodninger fra medierne inden for tidsfristen. Svarene er opdelt på styrelser, departementer og samlet.

I alt svarer 60 %, at de er helt enige (30 %) eller delvist enige (30 %) i, at det ofte er udfordrende at behandle aktindsigter rettidigt. Herudover svarer 14 %, at de er delvist uenige (9 %) eller helt uenige (5 %). 9 % er hverken enige eller uenige, mens 3 % svarer, at spørgsmålet ikke er relevant for deres arbejde. 13 % svarer "ved ikke" til spørgsmålet.

Der er forskelle mellem departementer og styrelser. I departementerne svarer 73 %, at de er helt enige (37 %) eller delvist enige (36 %) i udsagnet, hvilket er signifikant højere end i styrelserne, hvor 56 % er enige, heraf 28 % helt enige og 28 % delvist enige.

Andelen, der svarer "ved ikke," er signifikant højere i styrelserne (15 %) end i departementerne (6 %).

Figur 4: Hvor enig/uenig er du i følgende udsagn: - I min organisation er det ofte udfordrende at behandle aktindsigtsanmodninger fra medierne inden for tidsfristen

Note: *Signifikant højere end styrelse, ^Signifikant højere end departement. I figuren indgår kun respondenter, der har svaret ja på spørgsmålet 'Beskæftiger du dig med aktindsigt?'. (styrelse n=739, departement n=238).

Næsten halvdelen af de ansatte i centraladministrationen har stor tillid til medierne

Figur 5 viser embedsfolks vurdering af deres tillid til medierne. Svarene er opdelt på styrelser, departementer og samlet. I figuren kigger vi alene på embedsfolk, der angiver, at de beskæftiger sig med aktindsigter.

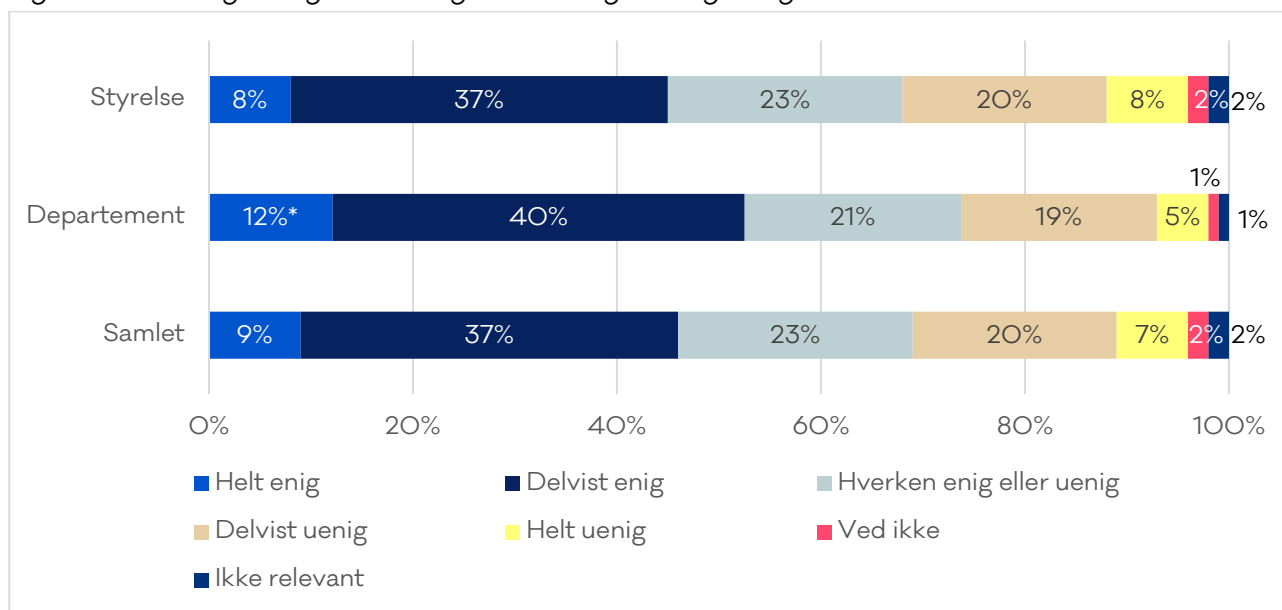
I den samlede gruppe svarer næsten halvdelen (46 %), at de er helt enige (9 %) eller delvist enige (37 %) i, at de har stor tillid til medierne. Herudover svarer 27 %, at de er delvist uenige (20 %) eller helt uenige (7 %). 23 % er hverken enige eller uenige, mens 2 % svarer, at spørgsmålet ikke er relevant for deres arbejde.

Der er forskelle mellem departementer og styrelser. I departementerne svarer 52 %, at de er helt enige (12 %) eller delvist enige (40 %) i udsagnet, hvilket er signifikant højere end i styrelserne, hvor 45 % er enige, heraf 8 % helt enige og 37 % delvist enige.

I styrelser er 28 % delvist uenige (20 %) eller helt uenige (8 %) i, at de generelt har stor tillid til medierne. I departementer er det lidt færre (24 %), der er delvist uenige (19 %) eller helt uenige (5 %). Forskellen er dog ikke signifikant.

Andelen, der svarer "ved ikke," er lav i begge grupper (1-2 %).

Figur 5: Hvor enig/uenig er du i følgende udsagn: - Jeg har generelt stor tillid til medierne.

Note: *Signifikant højere end styrelse

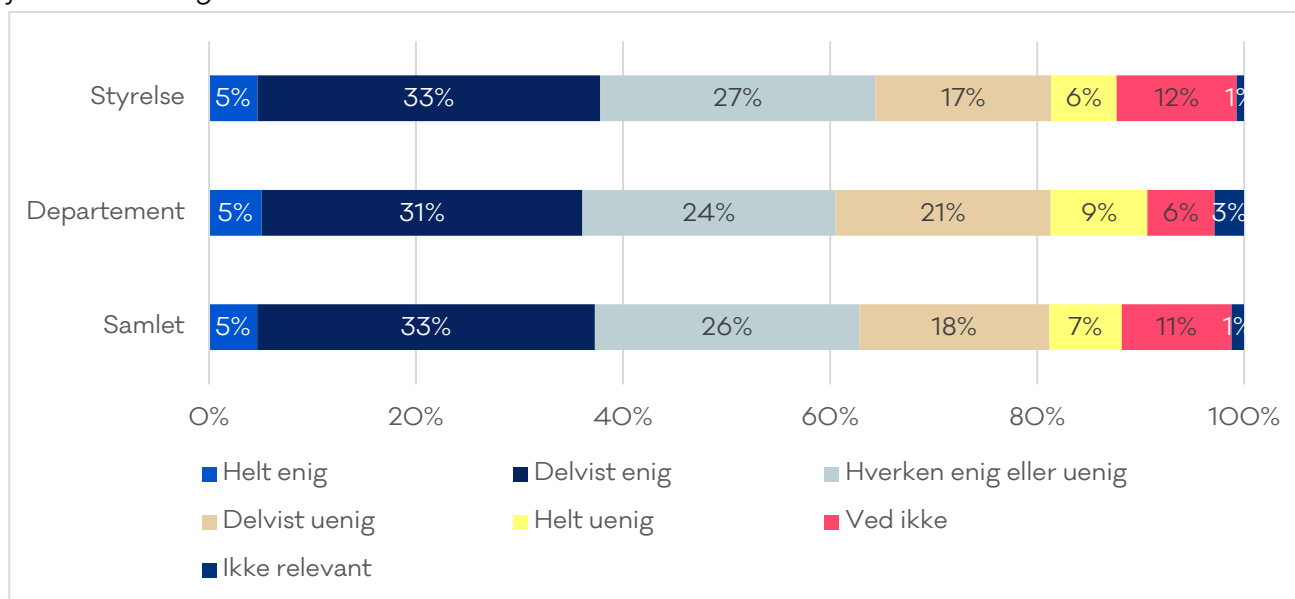
Hver fjerde ansatte i embedsværket, der har kontakt med journalister, oplever ikke, at samarbejdet mellem embedsfolk og journalister er godt

Figur 6 viser embedsfolks vurdering af samarbejdet mellem embedsfolk og journalister. Svarene er opdelt på styrelser, departementer og samlet. I figuren kigger vi kun på de embedsfolk, der angiver, at de har kontakt med journalister i deres arbejde.

Samlet set svarer 38 %, at de er helt enige (5 %) eller delvist enige (33 %) i, at samarbejdet er godt. Herudover svarer 25 %, at de er delvist uenige (18 %) eller helt uenige (7 %). 26 % er hverken enige eller uenige, mens 1 % vurderer, at spørgsmålet ikke er relevant for deres arbejde. 11 % svarer "ved ikke".

Der er ingen signifikant forskel i vurderingerne, mellem departementer og styrelser.

Figur 6: Hvor enig/uenig er du i følgende udsagn: - Samarbejdet mellem embedsfolk og journalister er godt.

Note: I figuren indgår kun respondenter, der har svaret ja på spørgsmålet 'Har du kontakt med journalister i dit arbejde?' (styrelse n=125, departement n=386).

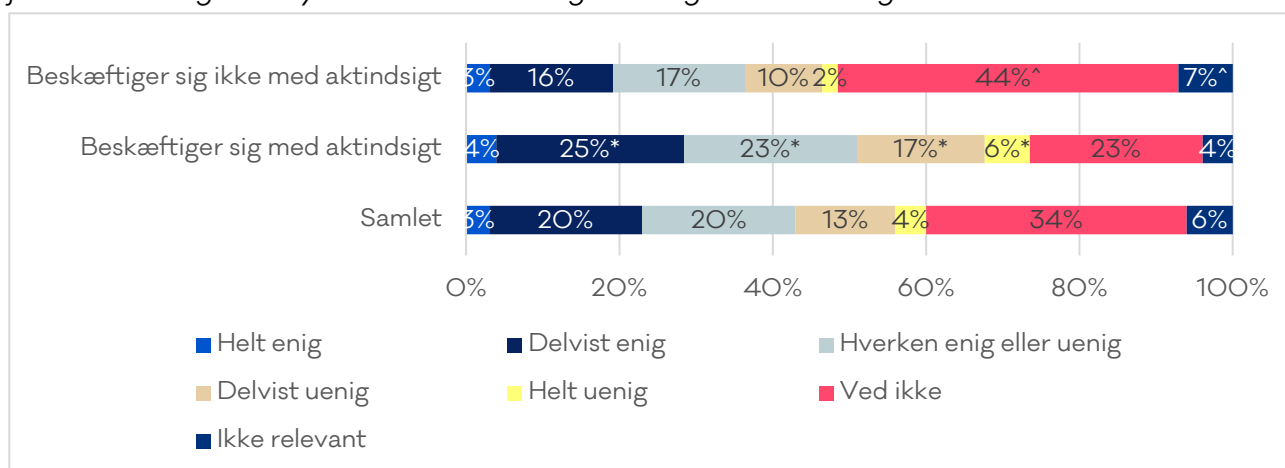
Næsten hver fjerde embedsperson, som arbejder med aktindsigter, er uenige i, at samarbejdet mellem embedsfolk og journalister er godt

Figur 7 viser embedsfolks vurdering af, hvorvidt samarbejdet mellem embedsfolk og journalister er godt, krydset med, om de beskæftiger sig med aktindsigt.

Der er forskelle mellem dem, der arbejder med aktindsigt, og dem, der ikke gør. Blandt dem, der beskæftiger sig med aktindsigt, svarer næsten hver fjerde (23 %), at de er helt uenige (6 %) eller delvist uenige (17 %) i, at samarbejdet mellem embedsfolk og journalister er godt. Markant færre (12 %) er helt uenige (2 %) eller delvist uenige (10 %) blandt dem, som ikke beskæftiger sig med aktindsigt.

Blandt dem, der beskæftiger sig med aktindsigt, svarer 29 %, at de er helt enige (4 %) eller delvist enige (25 %) i, at samarbejdet er godt. Det er en højere andel end blandt dem, der ikke beskæftiger sig med aktindsigt, hvor kun 19 % er enige, heraf 3 % helt enige og 16 % delvist enige. Andelen, der svarer "ved ikke", er markant højere blandt dem, der ikke beskæftiger sig med aktindsigt (44 %) end blandt dem, der gør (23 %). Dette kan indikere, at medarbejdere med aktindsigtsopgaver har mere konkrete erfaringer med samarbejdet mellem embedsfolk og journalister.

Figur 9: Hvor enig/uenig er du i følgende udsagn: - Samarbejdet mellem embedsfolk og journalister er godt. Krydset med "Beskæftiger du dig med aktindsigt?"

Note: *Signifikant højere end beskæftiger sig ikke med aktindsigt, ^Signifikant højere end beskæftiger sig med aktindsigt.

Kvalitativ analyse af åbne besvarelser om samarbejdet mellem embedsværket og journalister

Vi har analyseret respondenters åbne besvarelser af spørgsmålet: *"Vil du uddybe, hvorfor samarbejdet mellem embedsfolk og journalister ikke er godt?"*. Baseret på de åbne besvarelser fra ansatte i embedsværket, som oplever udfordringer i samarbejdet med journalister, kan der identificeres en række gennemgående temaer og problematikker.

1. Mistillid mellem embedsværket og journalister

- Flere embedsfolk oplever, at journalister har en grundlæggende mistro til embedsværket og ofte går til opgaven med en forudindtaget holdning.
- Der nævnes, at journalisterne allerede har en vinkel på en historie, inden de kontakter embedsværket, og at fakta, der ikke understøtter denne vinkel, enten bliver udeladt eller fordrejet.
- Dette skaber en gensidig mistillid, hvor embedsfolk føler sig tvunget til at være på vagt og dermed bliver mere tilbageholdende i samarbejdet.

Citater:

- *"Der er gensidig mistillid, hvorfor begge parter er på vagt overfor hinanden. Hvis der var gensidig tillid, ville det være en win-win for alle."*
- *"Journalister møder embedsværket med mistro og tror, at vi prøver at skjule noget."*

2. Sensationsjournalistik og skarpe vinklinger

- Embedsfolk oplever, at journalisterne er mere interesserede i at finde fejl og skabe en skandalehistorie end i at dække sagen nuanceret.
- Flere nævner, at medierne søger at skabe sensationer og konflikt frem for at give et objektive billede af de faktiske forhold. Eksempler inkluderer clickbait-overskrifter, forenklede gengivelser af komplekse problemstillinger og en jagt på "den næste store skandale".

Citat:

- *"Der er ikke fokus på at skrive, hvad der er rigtigt, men på hvad der er sensationelt eller giver forargelse."*
- *"Journalister leder tit efter problemstillinger, dagsordener eller skjulte motiver, som ikke er der. Det er anstrengende at arbejde op imod."*

3. Manglende forståelse for embedsværkets arbejdsbetingelser

- Journalister anklages for ikke at have indsigt i den bureaukratiske og regulatoriske virkelighed, embedsværket arbejder indenfor.
- Det nævnes, at journalister ofte ikke forstår tavshedspligt, lovgivningens kompleksitet eller de tidskrævende processer, der er nødvendige for at give korrekte svar. Det skaber frustration blandt embedsfolk, da de oplever, at de ikke får mulighed for at forklare komplekse forhold ordentligt.

Citater:

- *"Journalister har en grundlæggende ikke-eksisterende forståelse for de rammer, den enkelte medarbejder arbejder under i et politisk styret system."*
- *"Journalister har ofte en meget basal viden om det emne, de spørger ind til, og fokuserer derfor på de forkerte elementer eller spørger til de forkerte ting. Derfor er dækningen ofte mangelfuld og unuanceret."*

4. Aktindsigter som et arbejdsbyrdeproblem

- En del embedsfolk fremhæver den stigende brug af aktindsigter som en belastning. Det nævnes, at journalister ofte sender brede og ressourcekrævende aktindsigtsanmodninger, uden nødvendigvis at have en klar historie i sigte.
- Aktindsigter medfører en betydelig arbejdsbyrde, og nogle oplever, at aktindsigter bruges mere som en "fisketur" efter en historie frem for en reel efterforskning af vigtige samfundsforhold.

Citater:

- *"Der bliver skudt aktindsigter afsted til højre og venstre på vage fornemmelser samtidig med, at behandlingstiden på aktindsigter er ekstremt kort.."*
- *"Jeg oplever generelt, at journalister anmoder oftere om aktindsigt end tidligere. De historier, som de herefter laver, er ofte forvrænget i forhold til de oplysninger, som de har fået."*
- *"Journalister forstår ikke, hvor stort et arbejde det er at besvare en aktindsigtsanmodning. Ofte virker det, som om journalister arbejder ud fra en hypotese, og de oplysninger, der ikke passer til hypotesen, bliver udeladt."*

5. Manglende mulighed for at rette fejl og misforståelser

- Embedsfolk oplever, at de sjældent får mulighed for at rette fejl i mediernes dækning, selv når journalister gengiver information forkert.

- Det nævnes, at chefer ofte undlader at korrigere misinformation, da de frygter, at en reaktion vil føre til yderligere negative historier.
- Dette skaber en følelse af magtesløshed i embedsværket, hvor de ikke ser en vej til at få den korrekte version af en sag frem.

 Citater:

- *"Det er sjældent, at en historie bliver beskrevet korrekt, selvom journalisterne har fået de korrekte oplysninger."*
- *"Når sager udlægges forkert i medierne på baggrund af misforståelser, forsøger cheferne ikke at bringe fakta i spil og afklare misforståelserne. Det er virkelig ærgerligt."*

6. Begrænset kontakt mellem journalister og embedsfolk

- Flere respondenter nævner, at al kontakt mellem journalister og embedsfolk sker via presseafdelinger, hvilket skaber distance og gør det sværere at få faglige argumenter med i historierne.
- Nogle påpeger, at hvis journalister havde direkte kontakt med embedsfolkene, ville de få en mere korrekt og balanceret forståelse af sagerne.
- Andre nævner dog, at når journalister ringer til fagmedarbejdere i embedsværket direkte, respekterer de ikke altid embedsværkets begrænsninger i forhold til, hvad de kan udtale sig om. Derimod fremhæver flere, at de oplever, at journalister forsøger at lokke ansatte i en fælde, hvis de snakker med over telefonen.

 Citat:

- *"Det er lidt stift - alting går gennem presse, hvilket er en ok tryghed for os, men må være svært som journalist at få et godt fagligt svar."*
- *"Der er ikke nogen direkte kontakt mellem journalister og embedsfolk, alt samarbejde sker mellem pressekontor og journalister. Det betyder fx i nogle tilfælde, at journalister ikke har fået relevante faglige argumenter, som kunne have haft positiv betydning for produktet (og måske gjort kritik mere korrekt og balanceret)."*

7. Oplevet mangel på indsigt i tekniske fagområder

- Flere embedsfolk oplever, at journalister mangler den nødvendige faglige indsigt til at forstå de komplekse områder, som embedsværket arbejder med.

- Embedsfolk oplever, at journalister misforstår faglige begreber, lovgivning og tekniske detaljer, hvilket fører til misvisende eller unøjagtige historier.
- Embedsfolk anfører, at journalister ikke altid adskiller faglig viden fra politisk lobbyisme og dermed skaber en skæv dækning af sager.

 Citat:

- *"Journalister er nok gode til det journalistiske håndværk, men mange af dem tror med urette, at de også er gode til andres fagmæssige håndværk. Det er min oplevelse, at journalister ofte ikke forstår de finere nuancer i fx juridiske problemstillinger og derfor tegner et misvisende billede af et konkret forhold."*
- *"Jeg oplever ofte, at journalister bruger fagbegreber forkert, hvilket skaber tvivl og ukorrekt mediedækning af komplicerede emner. Det skaber mere arbejde i embedsværket, fordi det leder til frygt og tvivl i offentligheden samt hos Folketinget, hvilket igen fører til flere spørgsmål og større arbejdsbyrde."*

Metode

Analysen bygger på en spørgeskemaundersøgelse blandt Djøfs medlemmer, der er ansat i centraladministrationen (styrelser og departementer).

I alt har 2.117 medlemmer svaret på undersøgelsen. Undersøgelsen har en svarprocent på 14. Dataene blev indsamlet i november-december 2024. Der er sendt to påmindelser.

Svarprocenten er en smule lavere blandt medlemmer i styrelser og yngre medlemmer. For at tage højde for dette er dataene vægtet efter alder og sektor (styrelse, departement). Man bør tolke undersøgelsens resultater med nogen forsigtighed på grund af den lave svarprocent.